

ЛОГІСТИКА В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Логістика – це кровоносна система економіки, яку докорінно змінила збройна агресія російської федерації. Вторгнення практично паралізувало експортні можливості України, а спроби перевозити зернові сухопутним транспортом призвели до логістичного колапсу.

Війна в Україні створила низку проблем для логістичної галузі країни. До основних проблем належать:

- Зруйнована інфраструктура. Військові дії призвели до руйнування значної частини логістичної інфраструктури України, включно з дорогами, мостами, залізничними коліями та складами.
- Обмеження доступу до території. У деяких регіонах України доступ до території обмежений через бойові дії. Це ускладнює доставку вантажів.
- Зростання цін. Війна призвела до зростання цін на паливо та інші логістичні послуги. Це збільшує витрати логістичних компаній.

Фізичні обсяги експорту в 2022 році скоротилися на 38,4%. Але результати, як для умов воєнного часу можна вважати позитивними.

Згідно із даними Державної служби статистики України протягом січня-вересня 2023 року в Україні перевезено 235,1 млн тонн вантажів. Зазначений обсяг на 2,9% менший від аналогічного періоду 2022 року. Вантажообіг у січні-вересні 2023 року склав близько 119,45 млрд тонно-кілометрів. Це на 8,4% менше від аналогічного періоду 2022 року. Протягом січня-вересня 2023 року перевезено близько 1,49 млрд пасажирів. Це на 26,4% більше від аналогічного періоду 2022 року. Пасажирообіг у січні-вересні 2023 року склав близько 28,87 млрд пасажиро-кілометрів. Це на 23,2% більше від аналогічного періоду 2022 року.

У 2022 році перевезення вантажів скоротилося на 49%, а пасажирів – на 40%. Також раніше повідомлялося, що у 2021 році перевезення пасажирів зросли на 3,3% порівняно з попереднім роком, а вантажоперевезення – на 3,5%.

Організація перевезень автомобільним транспортом стала складним завданням через низьку пропускну спроможність прикордонних переходів на заході України, а вартість логістики значно зросла, адже відстань транспортування до портів ЄС збільшилась у рази.

Оскільки велику кількість вантажів спрямували на сухопутні шляхи, пункти пропуску були заблоковані. На початку вересня 2022 черга досягла рекордних значень у понад 2 600 вантажівок і розтягнулася на 58 км, майже досягнувши Ковеля.

У сфері автоперевезень під час війни сталися й позитивні зрушення. Держава ввела так званий транспортний безвіз або ж скасувала адміністративний бар'єр у вигляді дозволів на автомобільні перевезення, який був стримуючим фактором для вільного ринку.

Це був величезний бій для автоперевізників, логістів і експедиторів: щороку дозволів не вистачало й велися перемовини про збільшення їхньої кількості. Скасування цього адміністративного бар'єру, інтенсифікувало міжнародні автомобільні перевезення та загалом економічні процеси.

Нині бізнес адаптувався, переорієнтувався й почав розвивати нові експортні шляхи сухопутними коридорами через країни Європи. Їх умовно можна розділити на два глобальних напрями: західний транспортний коридор на Польщу, Німеччину та Балтійські країни і південний транспортний коридор здебільшого на Румунію.

Поки на західному кордоні відбувається боротьба з заторами на автошляхах, пропускну здатністю пунктів пропуску, різницею в ширині залізничної колії та іншими викликами.

Попри всі негаразди треба відзначити неабияку допомогу зі сторони колег експедиторів із сусідніх країн. З початку війни українцям сильно та практично допомагали асоціації експедиторів з Туреччини, Румунії, Болгарії, Польщі та Словаччини, активну позицію зайняли колеги з Угорської асоціації.

Саме вони допомогли вирішити проблеми з контейнерами в турецьких і румунських портах, пояснили питання, пов'язані з турецькою митницею та допуском українських автоперевізників до роботи в Туреччині, питання вивезення контейнерів з терміналів в порту "Констанца" в Румунії.

Адаптація – це одна з сутностей логістики, яка не може зупинятися, бо зупинка – це відсутність торгівлі й обміну товарами, практично відсутність споживання, що в сучасному світі дорівнює відсутності життя.

Попри великий шок, який українська транспортно-логістична система пережила на початку війни, вона впоралася з викликом і змогла забезпечити транспортування необхідних товарів до та з України.

Після війни логістична галузь України розвиватиметься в таких напрямках:

- Розвиток міжнародних перевезень. Україна прагнучиме відновити зв'язки із зарубіжними партнерами та залучити нові інвестиції в логістичну галузь.

- Розвиток логістичної інфраструктури. Україні необхідно буде відновити пошкоджену логістичну інфраструктуру та побудувати нові об'єкти.

Цифровізація логістики. Україна прагнучиме впровадити цифрові технології в логістичну галузь, щоб підвищити її ефективність і знизити витрати.

Література

1. Логістика під час війни в Україні <https://glc.in.ua/uk/logistika-vo-vremya-voynu-v-ukraine/> (дата звернення 03.10.24р.)

2. Обсяги перевезень URL: <https://skilky-skilky.info/obsiah-y-vantazhoperevezen-skorotylysia-na-3-a-pasazhuperevezen-zrosly-na-26/> (дата звернення 03.10.24р.)

3. Як логістика адаптувалася до війни <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/07/24/702529/> (дата звернення 03.10.24р.)